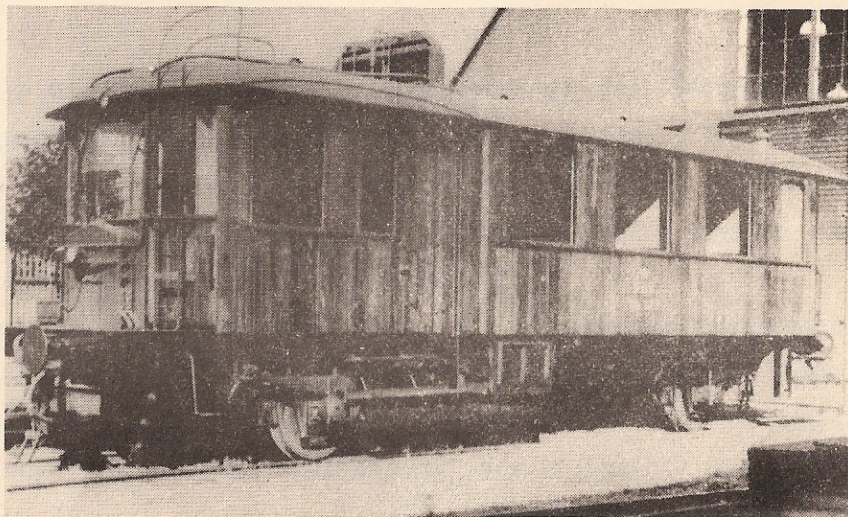

UK-MODELLER

Lidt historie om ME, MF og MC.

Lidt historie af Jens Bruun-Petersen.

Efter afslutningen af 1. verdenskrig fik jernbanerne økonomiske problemer blandt andet på grund af tårnhøje kulpriser, og den eneste mulighed for på én gang at forbedre driftsøkonomien og imødekomme kravet om udvidet toggang hed motorisering.

Efter forudgående eksperimenter med forskellige motorvogne besluttede DSB sig for motorvogne af den type, der i 1927-28 blev leveret af De forenede Automobilfabrikker i Odense "TRIANGEL" som M 31-47, og snart efter omdøbt til ME med samme numre. ME var DSB's første standardmotorvogn og havde en 100 hk benzinmotor, 3-trins gearkasse og 33 siddepladser. For at forhindre overbelastning havde vognen centralkobling, og det endda kun i bagenden. Det var oprindelig hensigten at lade vognene køre "ryg mod ryg", eventuelt med indskudte bivogne af litra FD med 50 siddepladser.

ME 31-47 blev først indsat på forskellige københavnske strækninger og derefter fortrængt til sjællandske sidebaner: Dalmose-Skelskør, Sorø-Vedde og Midtsjællandsbanen.

Forsiden.

DSB ME 627 på
centralværkstedet ca. 1945

Først i 1930'erne kunne man finde ME-vogne på strækningerne Esbjerg-Struer, Langå-Viborg-Struer, Skjern-Videbæk, Viborg-Herning, Viborg-Løgstør og Hobro-Ålestrup, mens de senere i 1930'erne rykkede fra Vestjylland til Skanderborg-Århus, Silkeborg-Århus og Langå-Viborg.

MF-vognene optrådte i 1930'erne og 1940'erne på strækningen Tommerup-Assens, og i 1930'erne desuden på strækningerne Randers-Viborg-Skive, Randers-Ryomgård, Randers-Silkeborg og Skive-Glyngøre. Efterhånden sås de også på strækningerne Skjern-Struer, Struer-Thisted og Struer-Herning. Både i slutningen af 1930'erne og i 1940'erne fandt man dem på strækningerne Herning-Skjern og Skjern-Videbæk, og efter 2. verdenskrig på Viborg-Ålestrup, Viborg-Herning, Viborg-Struer og Viborg-Langå. De sidste MF'er kørte på strækningerne Odense-Nr. Broby-Fåborg og Svendborg-Fåborg indtil 1954, og på det tidspunkt var MF'erne blevet fortrængt fra sidebanerne af den sidste generation MO-vogne.

Togene oprangeret af ME eller MF kunne bestå af solo motorvogn, 2 motorvogne ryg mod ryg, eller motorvogn med bivogn FD eller FE og evt. en enkelt godsvogn.

For at imødekomme et behov for en lidt kraftigere motorvogn, bl.a. til de netop overtagne baner på Sydfyn, lod DSB i 1950 fem MF-vogne udruste med en 150 hk dieselmotor. De fik litra MC og adskilte sig iøvrigt mest fra ME og MF ved at have tagkølere af MO-typen. Disse 5 vogne blev udrangeret i 1956 og omgående solgt til privatbaner.

I Jylland og på Fyn blev vognene indsat på sidebaner, særlig i Nord- og Vestjylland gjorde de straks god fyldest, og ved hjælp af ME-vogne udvidedes den daværende nærbanetrafik i Århus.

I 1932 fik vognene almindelige puffer og kobling, men de var på det tidspunkt ved at blive for små til trafikken, og blev i de følgende år solgt til forskellige privatbaner, der hyppigt satte større motorer i og således fik en art små universallokomotiver. DSB's tilbageværende vogne fik i 1941 numrene 621-27, og der blev solgt vogne til privatbanerne lige til den sidste vogn blev udrangeret i 1956.

I forbindelse med indbygning af nye motorer eller forbedringer af ældre motorer skete undertiden mindre ændringer af køleanlægget, bl.a. fik en del vogne tagkølere.

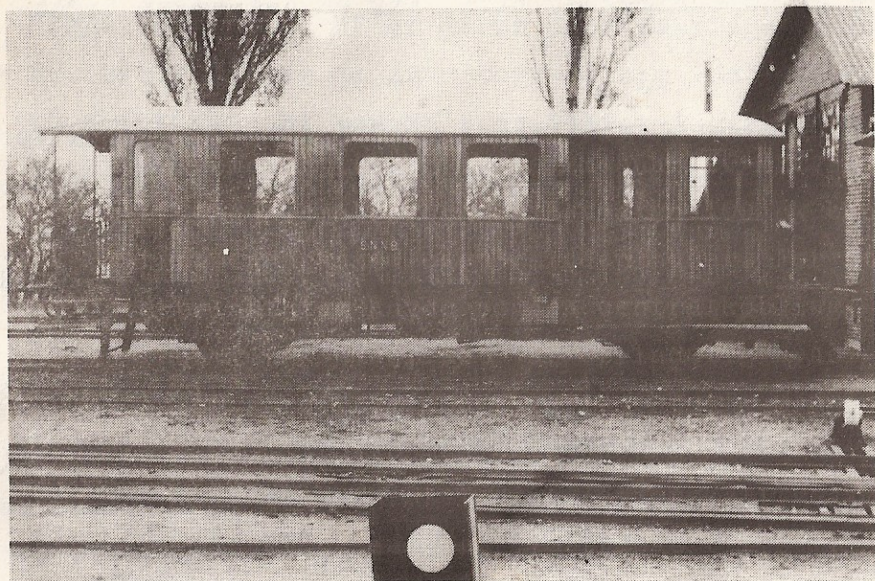
De 17 ME-vogne blev allerede i 1928 fulgt op af en forbedret udgave med 4-trins gearkasse, normale puffere og koblinger, men iøvrigt magen til. Disse vogne havde litra MF 51-68, fra 1941 MF 631-647. Nogle af dem havde benzinmotorer på 100 hk, resten 120 hk.

Til MF leveredes bivogne litra FE med 62 siddepladser.

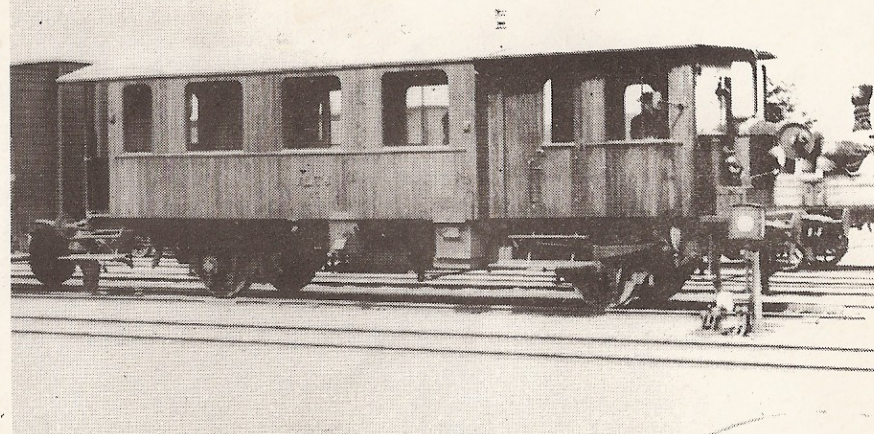
ME og MF var for DSB's sidebaner i 1930'erne, hvad skinnibusserne efter 2. verdenskrig blev for privatbanerne: Det lette og økonomiske tog, der reddede økonomien for mange baner.

De ialt 35 ME-, MF- og MC-vogne udrettede et stort stykke arbejde og blev på mange baner den typiske "motorvogn". Men det må ikke glemmes, at "Triangel" foruden de her omtalte motorvogne byggede mange andre. De er alle omtalt i bogen "Motormateriel 1: Jernbanemotormateriellet fra Triangel", udgivet af Dansk Jernbane Klub i 1976.

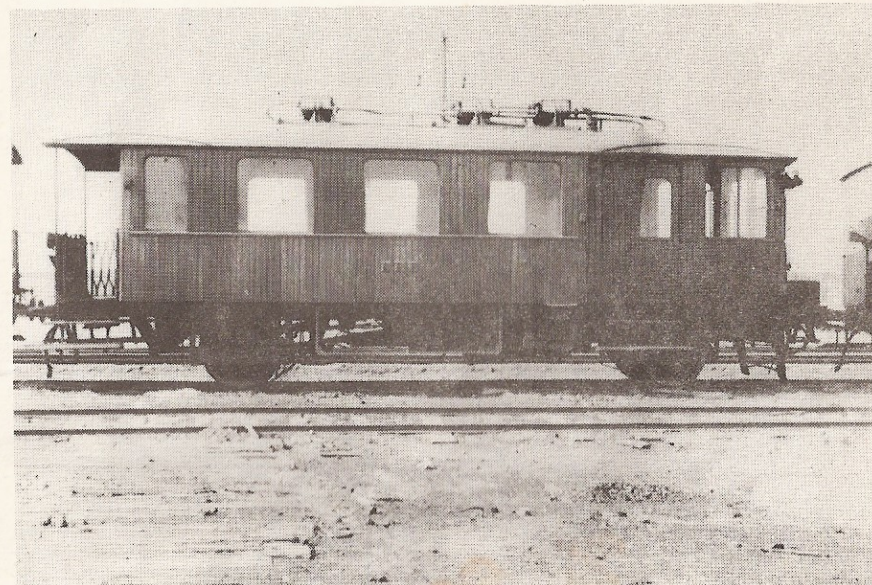
Alle foto: Jens Bruun-Petersen

SNNB M 5 ex. ME 35
Stubbekøbing

VLTJ M 1, omb. m/dieselmotor.
ex. MF 647. Lemvig 5.7.1965

KRB M 4 ex. MC 654
Hårlev 30.3.1961

